

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.241/2021/5. szám

A Debreceni Ítéltábla az elsőfokú eljárás során személyesen eljáró, a fellebbezési eljárásban dr. ... pártfogó ügyvéd (cím) által képviselt felperes neve S.-i (cím) lakos felperesnek – az előbb dr. Répássy Árpád elnök, majd dr. Tóth Imre kollégiumvezető és dr. Tuzáné dr. Papp Szilvia elnök által képviselt Miskolci Törvényszék (cím) alperes ellen kártérítés iránt indított perében az Egri Törvényszék 12.P.20.069/2020/72. sorszámú ítélete ellen a felperes által 74. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A felperes pártfogó ügyvédjének díját az állam viseli.

A le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2011. és 2012. évben zálogkölcson szerződéseket kötött a 'takarékszövetkezet neve'-tel, melyek alapján a tulajdonában lévő aranyékszereket zálogba adta, s azokért első alkalommal 40 000 forint, második alkalommal 42 000 forint kölcsönt kapott. A zálogba adott aranyékszereit a zálogjegyeken feltüntetett 90 napon belül, sem később nem váltotta ki, azonban 4 havonta megjelent a takarékszövetkezetben és különböző összegű befizetéseket teljesített, az ékszereket a 'takarékszövetkezet neve' nem is adta birtokába.

[2] 2014. július 18-án a felperes a S.-i Járásbíróságon keresetet terjesztett elő a 'takarékszövetkezet neve'-tel szemben. Módosított keresetében különböző okiratok kiadására, 256 000 forint nem vagyoni kára megtérítésére és az aranyékszerek kiadására kérte kötelezni az alperest.

[3] A S.-i Járásbíróság P.20.388/2014/50. számú, 2015. március 23-án kelt ítéletével a keresetet elutasította.

[4] Az ítélettel szemben a felperes pártfogó ügyvédje útján fellebbezést terjesztett elő.

[5] A másodfokú bírósággént eljáró Miskolci Törvényszék 2015. július 14-én kelt Pf.21.280/2015/8. számú végzésével megállapította, hogy az alperes perbeli jogutódja az 'jogutód takarékszövetkezet neve', engedélyezte annak perbe lépését, majd a 2015. október 29-én kelt 13. sorszámú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A határozata indokolásában egyebek mellett azt is rögzítette, hogy a felperes az elsőfokú eljárás során a zálogszerződések érvénytelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelmet nem terjesztett elő, ezt a másodfokú eljárás során nyújtotta be, ám e tekintetben a keresetváltoztatása a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 247. § (1) bekezdése értelmében nem megengedett.

[6] Az ítélettel szemben a felperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyet elbírálva a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság a 2016. szeptember 14-én kelt Pfv.20.362/2016/12. sorszámú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

[7] A felperes időközben 2013. április 17-én a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészségen ismeretlen tettes ellen a perbeli jogviszonnyal összefüggésben feljelentést tett. A feljelentés alapján eljáró S.-i Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztálya a 2015. július 2-án kelt 0508/118-7/2015.bü. számú határozatával a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző, s a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő kisebb kárt okozó csalás vétségének gyanúja miatt ismeretlen tetessel szemben folytatott nyomozást a Be. 190. § (1) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel a 190. § (2) bekezdés első mondatára – mivel a cselekmény nem bűncselekmény – megszüntette.

[8] A határozattal szemben a felperes panasszal élt.

[9] A S.-i Járási Ügyészség a 2015. július 16-án kelt határozatával a panaszt elutasította. A határozata indokolásában tájékoztatta a panaszost, hogy amennyiben az ügyben pótmagánvádlóként kíván fellépni, úgy jogi képviselője útján vádindítványt nyújthat be az ügyben addig eljáró elsőfokú ügyészségnél.

[10] A felperes 2015. augusztus 3-án a S.-i Járásbíróságon vádindítványt terjesztett elő. Miután ezt személyesen nyújtotta be, a S.-i Járásbíróság a 2016. február 11-én kelt B.264/2015/10. számú végzésével az ismeretlen tettes ellen kisebb kárt okozó csalás vétsége miatt indult pótmagánvádas eljárást a Be. 267. § (3) bekezdése alapján megszüntette.

[11] E végzéssel szemben a felperes fellebbezést terjesztett elő, s a Miskolci Törvényszék a 2016. március 24-én kelt Bf.138/2016/5. számú végzésével a S.-i Járásbíróság határozatát hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot az eljárás lefolytatására utasította.

[12] A megismételt eljárás során a S.-i Járásbíróság a 2016. július 14-én kelt B.206/2016/2. számú végzésével felhívta a pótmagánvádlót, hogy közölje a Be. 217. § (3) bekezdésében írtakat, a pontos tényállást, a cselekmény Btk. szerinti minősítését, amely a vádindítvány alapfeltétele.

[13] A hiánypótlásra felhívó végzésnek a felperes a jelenlegi képviseletét is ellátó ügyvéd útján eleget tett, a S.-i Járásbíróság a pótmagánvádat befogadta, majd a 10/I. sorszámú ítéletével 'vádlott1' I. rendű és 'vádlott2' II. rendű vádlottakat a pótmagánvadás alól felmentette és a pótmagánvádló, mint magánfél 155 500 forint kár megfizetésére vonatkozó polgári jogi igényét elutasította. Az indokolásban azt állapította meg, hogy a pótmagánvádló a bűncselekmény megvalósulását nem tudta bizonyítani.

[14] A felperes fellebbezése folytán eljáró Miskolci Törvényszék, mint másodfokú bíróság a 2017. április 13-án meghozott Bf.1035/2016/15. sorszámú végzésével a S.-i Járásbíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította. A megismételt eljárás során a S.-i Járásbíróság a 2017. június 14-én meghozott B.179/2017/8. számú végzésével a vádlottakkal szemben benyújtott vádindítványt elutasította.

[15] A határozattal szemben a felperes fellebbezést nyújtott be, melyet elbírálv a Miskolci Törvényszék a 2017. július 11-én kelt Bf.508/2017/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.

[16] 2017. augusztus 25-én a felperes a S.-i Járásbíróság előtt terjesztett elő keresetet a Miskolci Törvényszékkel szemben, majd az eljárás lefolytatására a Debreceni Ítéltábla által kijelölt Egri Törvényszék előtt keresetét többször módosítva végül kérte bírósági jogkörben okozott vagyoni kár címén a Miskolci Törvényszék kötelezését 256 000 forint, nem vagyoni kártérítés címén 800 000 forint, míg a Pp. 2. § (1) és (3) bekezdése alapján 400 000 forint megfizetésére, emellett a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 84. § (1) bekezdés a), b) és c) pontjára hivatkozással kérte annak megállapítását, hogy az alperes megsértette személyiségi jogait, kérte a jövőbeli jogsértéstől való eltiltását és elégtétel adására kötelezését.

[17] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Azzal védekezett, hogy a büntető-, illetve polgári eljárások során eljáró bíróságok a jogszabályoknak megfelelően jártak el, kártérítésre okot adó magatartás, mulasztás őket nem terheli. Hivatkozott arra, hogy a bíróságok nem sértették meg a felperes személyiségi jogait, az eljárások nem húzódtak el, ezért a Pp. 2. § értelmében sem tartozik felelősséggel. Vitatta, hogy a felperesnek kára keletkezett volna.

[18] Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította. A határozata indokolásában a felperes feljelentése alapján indult pótmagánvádas eljárás, valamint a zálogkölcson szerződés részletes, jogszabályokat is felhívó ismertetését követően hangsúlyozta, hogy a felperes a keresetét a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény hatályba lépése előtt terjesztette elő, így joggal hivatkozhatott a Pp. 2. § (1) és (3) bekezdésében írtakra, melyek igényérvényesítésének alapját jelentették, ám kiemelte, hogy e rendelkezések alapján kizárólag polgári peres eljárással összefüggésben lehet követelése, büntetőeljárással összefüggésben ilyen jogcímen „alapjogi jogsértésre alapítottan” igény nem érvényesíthető. Hangsúlyozta, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog nem tekinthető egyben személyiségi jognak. A tisztességes eljáráshoz való jog sérelme csak polgári perrel összefüggésben vizsgálható, büntetőeljárás kapcsán pedig csak esetleges személyiségi jogi jogsértés megtörténte merülhet fel.

[19] Kifejtette, hogy a perbeli jogviszonnyal összefüggésben a felperes négy személyiségi jogának esetleges megsértése értelmezhető. Nevezetesen a becsület, a jóhírnév, az egészség és az emberi méltóság megsértése.

[20] Az emberi méltóság megsértésével összefüggésben az EBH 2007. évi 1598. számú eseti döntést idézve rámutatott, hogy a polgári perben eljáró bíróságnak azok az eljárási szabálysértései, hogy a Pp.-ben meghatározott határidőket nem tartja be, a fél személyhez fűződő joga, ezen belül emberi méltósága megsértésének megállapítására csak akkor adnak alapot, ha az eljárási szabálysértést a fél személyiségének lényegét alkotó ismérvek miatt követte el. Ugyanezt a megközelítést alkalmazta a pótmagánvádas büntetőeljárás kapcsán is, megállapítva, hogy az eljáró bíróságok a felperes emberi méltóságát egyik ügyben sem sértették meg. Ennek megállapítására az sem volt alkalmas, hogy a Miskolci Törvényszék hatályon kívül helyezte a S.-i Járásbíróság végzését, majd ítéletét is.

[21] A felperes egészséghez fűződő személyiségi jogával kapcsolatban kiemelte, hogy ha esetlegesen a pótmagánvádas büntetőeljárás befejezését követően bármiféle egészség-károsodás történt is a felperesnél, az nem áll okozati összefüggésben az eljárással, így az alperes terhére nem róható.

[22] A becsület és jóhírnév megsértésével összefüggésben pedig azt emelte ki, hogy sem az első-, sem a másodfokú bírósági eljárás során eljáró bírák nem léptek ki bírói szerepkörükből, s nem fogalmaztak meg kifejezetten a felperes személyére vonatkoztatható semmiféle véleményt, értelemszerűen e személyiségi jog megsértése sem volt megállapítható.

[23] A büntetőeljárással kapcsolatban összességében azt állapította meg, hogy nem érte nem vagyoni sérelem a felperest, ezért értelemszerűen sem sérelemdíjra, sem vagyoni kártérítésre nem tarthat igényt, különös tekintettel arra, hogy a bíróságok törvényesen jártak el, jogellenesség terhükre nem állapítható meg.

[24] A polgári peres eljárással összefüggésben részletezte, hogy az eljáró bíróságok a felperes valamennyi kereseti kérelmét elbírálták, azokról döntést hoztak. Idézte a Pp. 3. § (5) bekezdését, kiemelve, hogy annak értelmében a bíróság a polgári perben – ha a törvény másként nem rendelkezik – alakszerű bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve, szabadon

felhasználhatja a felek előadásait, valamint felhasználhat minden egyéb bizonyítékot is, amely a tényállás felderítésére alkalmas. A szabad bizonyítás elve érvényesült a felperes által kezdeményezett polgári perben is, az eljáró bíróságok pedig törvényesen állapították meg a tényállást, a bizonyítékokat teljeskörűen értékelték és ezen értékelésről számot is adtak.

Rámutatott, hogy a bíróság a bizonyítási indítványhoz nincsen kötve, a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelen bizonyítás lefolytatását nem köteles fogantatosítani. Ha a bíróság valamelyik fél bizonyítási indítványának nem ad helyt, önmagában az nem teszi az eljárását törvénysértővé.

A felperes azon hivatkozásával kapcsolatban, hogy a zálogkölcson szerződéssel összefüggésben közérdekű bejelentést is tett a NAV-hoz, kiemelte, hogy a felperes álláspontjával szemben a polgári perben eljáró bíróságot feljelentési kötelezettség nem terheli. Kifejtette, hogy a per tisztességes lefolytatásához való jogot érvényesítették, az eljáró bíróságok „alapjogi jogsértést nem követek el”, a pereket észszerű időn belül befejezték.

[25] A felperes által a büntetőeljárás kapcsán is nevesített személyiségi jogok megsértésének lehetőségét a polgári perrel összefüggésben egyenként vizsgálva kifejtette, hogy nem tekinthető az emberi méltóság megsértésének, ha a bíróság a felperes által felajánlott bizonyítás lefolytatását mellőzte. Az egészséghez fűződő jog kapcsán kiemelte, hogy nem volt indokolt a felperes indítványával szemben orvosszakértői bizonyítás fogantatosítása, mert a felperes nem igazolta, hogy esetleges egészségkárosodása akárcsak részben is okozati összefüggésben állna az alperes tevékenységével.

A jóhírnév és a becsület megsértése kapcsán pedig megismételte a büntetőeljárással összefüggésben kifejtett álláspontját, indokait.

[26] Összegzésként rögzítette, hogy mivel egyetlen személyiségi jog megsértését sem állapíthatta meg, így a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 2:51. § (1) bekezdés b), c) és d) pontjára alapított kereset sem foghatott helyt.

Hangsúlyozta, hogy mivel a felperesnek nem következett be nem vagyoni sérelme, ezért a Ptk. 2:52. § (1) bekezdése alapján sérelemdíjra sem tarthat igényt.

A bírósági jogkörben okozott kár megtérítésével összefüggésben kifejtette, hogy a kártérítési per nem jelent új jogorvoslati fórumot a fél számára kedvezőtlen döntést tartalmazó jogerős ítélet felülvizsgálatára. Kártérítés alapjául nem szolgálhat, ha a fél a jogerős ítéletet érdemi vagy eljárási szabálysértésekre hivatkozva továbbra is vitatja. Valamely ítélet jogereje azonban nem zárja ki annak lehetőségét, hogy a kártérítés konjunktív feltételeinek megvalósulása esetén a bíróság kártérítésre kötelezze az „alapügyben” eljáró bíróságot. Hangsúlyozta, hogy valamely bíróság kártérítési felelősségét csak kirívóan súlyos jogalkalmazási vagy jogértelmezési tévedés alapíthatja meg (BDT 2008. évi 1817. és EBH 2001. évi 526. sz. jogeset). Ennek szem előtt tartásával vizsgálta, hogy a felperes által megjelölt okok tekinthetők-e ilyen kirívóan súlyos jogalkalmazási vagy jogértelmezési tévedésnek. Rámutatott, hogy a kérdés elbírálásánál a 2014. március 15-én hatályba lépett Ptk. a 2013. évi V. törvény rendelkezéseit kellett alkalmazni. A Ptk. 6:519. §-ában, illetve 6:549. §-a alapján alkalmazandó 6:548. § (1) bekezdésében írt feltételek bármelyikének hiánya azonban kizárja a bíróság kártérítési felelősségének megállapíthatóságát, s miután az eljáró bíróságok törvényesen jártak el, jogellenesség őket nem terhelte, ezért a kártérítési felelősségük megállapítása iránti kereset sem foghat helyt.

Mindezekre figyelemmel a felperes keresetének elutasításáról határozott. Kimondta, hogy a felperes személyes költségmentességére tekintettel a kereseti illetéket az állam viseli.

[27] Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen kérte az ítélet megváltoztatását és keresetének megfelelő határozat hozatalát, az alperes költségben való marasztalását. Másodlagosan indítványozta a határozat hatályon kívül

helyezését és a törvényszék utasítását új eljárásra, új határozat hozatalára. Utalt az elsőfokú eljárás során előterjesztett, a fellebbezésében pontosan megjelölt előkészítő irataira, melyeket az abban megfogalmazott bizonyítási indítványokkal együtt a törvényszék figyelmen kívül hagyott. Mindezek az ítélete megalapozatlanságát eredményezik, s indokoltá teszik a fellebbezési kérelmeinek való helyt adást. Pontokba szedve – az ítéltábla ítéletében a későbbiekben részletezendők szerint – kifejtette, hogy az elsőfokú eljárás álláspontja szerint miért volt szabályszerűtlen.

[28] Az alperes ellenkérelmében a törvényszék ítéletének helybenhagyását indítványozta.

[29] Az ítéltábla a fellebbezést alaptalannak találta.

[30] Elsődlegesen a felperes ítélet hatályon kívül helyezésére vonatkozó fellebbezési indítványára tér ki, mert annak alapos volta esetén nem kerülhetett volna sor a fellebbezés érdemi elbírálására. Az ítéltábla azonban azt állapította meg, hogy a törvényszék nem követett el olyan lényeges eljárási szabálysértést, mely az ítélete hatályon kívül helyezését indokoltá tette volna, s a határozata nem is megalapozatlan, ezért a nagy terjedelmű bizonyítás lefolytatása érdekében sem szükséges az eljárás megismétlése, kiegészítése.

A felperes a Pp. 3. § (3) bekezdésében írt, a bíróságot terhelő tájékoztatási kötelezettség megsértésére hivatkozott fellebbezésében, sérelmezve, hogy az alperes „újonnan megbízott” jogi képviselőjének, dr. Tuzáné dr. Papp Szilviának nyilatkozatát, melyet a tárgyalás berekesztésére történő figyelmeztetés után nyújtott be, a törvényszék nem kézbesítette részére, így nem tudott arra vonatkozó ellenkérelmet előterjeszteni.

[31] A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) szerint a törvényszék jogi személy (21. § (3) bekezdés), képviselője az elnök. A felekre nem, de a bíróságokra kötelező a 6/2014. számú OBH utasítás, melynek 4. § (1) bekezdése szerint a bíróság elnöke dönt arról, hogy meghatalmazza-e az OBH-t egy adott perben vagy saját hatáskörében gondoskodik a képviselőről. Így az alperes elnöke jogszerűen adott meghatalmazást a polgári kollégiumvezető, dr. Tóth Imre részére, illetve jogszerű volt az az eljárása is, amikor ő maga járt el a törvényszék képviselőjében. Arról, hogy a perben alperesként szereplő bíróságnak ki az elnöke (ki a szervezeti képviselője) az ellenérdekű felet nem kell tájékoztatni. Az ítéltábla rendelkezésére álló iratok szerint az elsőfokú bíróság 70. sorszámú végzésében figyelmeztette a feleket a tárgyalás berekesztésére és felhívta őket, hogy 8 nap alatt nyilatkozatot terjeszthetnek elő. E lehetőséggel azonban csak a felperes élt (71. sorszámú beadvány), az alperes nem, így a törvényszék 72. sorszám alatt ítéletet hozott. Nem volt tehát olyan alperesi beadvány, amit a bíróság ne kézbesített volna a felperes részére. Megjegyzi az ítéltábla, hogy amennyiben a bíróság az egyik fél beadványát nem kézbesíti a másik fél részére, azzal az eljárás szabályait megsérti ugyan, ám ha a nem kézbesített beadvány lényeges nyilatkozatot nem tartalmaz, az ellenérdekű fél jogai nem csorbulnak, így a kézbesítés elmaradása nem minősül lényeges eljárási szabálysértésnek, ezért nem alapozza meg az ítélet hatályon kívül helyezését.

[32] A perbeli esetben az elsőfokú bíróság az ügy elbírálásához szükséges tényállást teljeskörűen feltárta, az nem hiányos, sőt az ítéltábla megítélése szerint egyes kérdések kapcsán (például: a zálogkölcönt folyósító szövetkezet belső szabályzata) túlzottan részletes is, így a felperes ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló indítványa sem a Pp. 252. § (2), sem (3) bekezdése alapján nem foghatott helyt, ezért az ítéltábla a fellebbezést érdemben bírálta el.

[33] Az elsőfokú bíróság megalapozott, helyes döntést hozott, melynek indokolásával is túlnyomó részt is egyetért az ítéltábla, s azt csupán a fellebbezésben írtakra tekintettel egészíti ki, illetve részben helyesbíti az alábbiak szerint:

[34] A felperes ugyan többször hangsúlyozta beadványaiban, hogy nem az alapügyek felülbírálatát kéri, ám az azokban született határozatok „érvénytelenségének” megállapítását indítványozta, ami a kérelmei tartalmuk szerinti figyelembevételével (Pp. 3. § (2) bekezdés) mégiscsak a döntések felülvizsgálatát jelenti.

[35] Egységes és következetes a bírói gyakorlat a tekintetben, hogy nyilvánvalóan alaptalan az a bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti igény, amely jogerős ítélet tartalmát jelöli meg a kereseti kérelem alapjaként (BH 1993. évi 32. sz. jogeset). A jogerős ítélet anyagi jogereje (Pp. 229. § (1) bekezdés) azt jelenti, hogy a bíróságok a keresettel érvényesített jogot véglegesen elbírálták, s azt a felek többé vitássá nem tehetik. A Bszi. 2. §-a szerint a bíróságok a vitássá tett vagy megsértett jogról – a törvényben szabályozott eljárás során – véglegesen döntenek. A bíróságok a jogalkalmazási tevékenységük során biztosítják a jogszabályok érvényesülését. A Bszi. 7. §-ának értelmében e jogalkalmazó tevékenységük keretében hozott végleges döntésük mindenkre kötelező, beleértve az ügyben érintett személyeket és az állam szervezeteit is. A jogerős ítélet megváltoztatására csak rendkívüli perorvoslat (perújítás, felülvizsgálati kérelem) eredményeként kerülhetett volna sor. Az ügy érdemében hozott döntés azon túl, hogy a felekre végleg irányadó, minden más később eljáró szervet köt. Mindazokban az esetekben tehát, amikor a fél bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti követelése alapjául a saját ügyében hozott, szerinte törvénysértő jogerős ítélet tartalmát jelöli meg a kártérítési per bírósága nem állapíthatja meg a döntés jogellenességét, ami a kártérítési felelősség egyik feltétele. Ebből következően kizárt, hogy a fél jogvitájában keletkezett jogerős ítélet tartalma a bíróság kártérítési felelősségét alapozza meg. A polgári perekben a végleges és senki által nem vitatható döntés meghozatalának eljárási rendjét a törvény céljának megfelelően (Pp. 1. §) a polgári perrendtartás szabályozza.

A felperes által sérelmezett eljárásjogi jogalkalmazás ugyanúgy az érdemi döntésben öltött testet, mint az anyagi jogszabályok alkalmazása. Ebből következően az ítélet tartalmától elválaszthatatlan eljárásjogi jogalkalmazás sem ad alapot a sérelmezett ítélet jogellenessége vizsgálatára, az erre alapított kártérítési igény érvényesítésére (BH 2003. évi 65. sz. jogeset). Rámutat továbbá az ítéltábla, hogy a jogszabály eltérő értelmezése önmagában jogellenes és felróható magatartást nem valósít meg, a téves jogszabályértelmezésen alapuló határozat meghozatala a bíróság vétkeiségének megállapításához nem elegendő, erre nyilvánvaló és kirívó jogsértés esetén van jogi lehetőség (BH 1996. évi 311. sz. jogeset).

[36] Ennek megfelelően a jelen ügyben eljáró elsőfokú bíróság ítéletében a felperes által sérelmezett [1] bekezdéstől a [19] bekezdésig nem a 'takarékszövetkezet neve' záloghitel szabályzatát „vette figyelembe és értékelte”, csupán az alapper tényállását rögzítette, túlzottan részletesen, ezért azt az ítéltábla az előzőekben írtak szerint lerövidítette.

[37] Az ítélet [19] bekezdésével kapcsolatos felperesi fejtegetés kapcsán az ítéltábla hangsúlyozza, hogy az az elsőfokú bíróság „részhajló tevékenységére” még csak nem is utal, az e bekezdésben írtak az alapügy tényállásának részét képezik, az pedig – ahogy az ítéltábla a fentiekben írta – nem volt a perbeli „vizsgálat” tárgya.

[38] A [20] bekezdésben nyilvánvaló elírás következtében szerepel a befizetések szó helyett a kifizetések szó.

[39] A [22]-[33] bekezdésben írtak kapcsán előterjesztett fellebbezési érvelés is alaptalan, mert a felperes a S.-i Járásbíróság előtt P.20.388/2014. számon folyt perben előterjesztett keresetében különböző okiratok kiadását, 256 000 forint kártérítés megfizetését és az aranyékszerei kiadását kérte az alperestől, a 'takarékszövetkezet neve'-től. E kereseti

kérelmek elbírálása a járásbíróság hatáskörébe tartozott első fokon a Pp. 22. §-a értelmében, így mind az első-, mind a másodfokú bíróság jogszerűen, a hatáskörébe tartozó ügyben járt el.

[40] Annak, hogy a felperes a Kúria felülvizsgálati ügyben hozott határozatával szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, a mostani jogvita elbírálása szempontjából semmilyen jelentősége nincsen, ezért e tény az elsőfokú ítélet indokolásának nem kell tartalmaznia.

[41] Egyetért az ítéltábla a felperes álláspontjával, e perben a bíróságnak nem a felperes feljelentése alapján indult nyomozás során történeteket kell értékelnie, erre a kártérítés iránti perben nincs lehetőség, ám az elsőfokú ítélet [35]-[42] bekezdése ez esetben sem azt jelenti, hogy a törvényszék ezt tette volna, mindössze az alapügy történéseit rögzítette, kétségtelenül túlzottan terjedelmesen.

[42] Az ítélet [43]-[74] bekezdésével összefüggésben az ítéltábla osztja az alperes fellebbezési ellenkérelmében foglalt álláspontot. A S.-i Járási Ügyészség határozatával szemben az eljárási szabályok lehetővé tették jogorvoslat igénybevételét, annak elmulasztása kizárta teszi a jogalkalmazó kártérítési felelőssége vizsgálatát.

[43] Az ítélet [75]-[94] bekezdése ugyancsak a pertörténet leírása, szükségtelenül terjedelmesen, míg a [95]-[108] bekezdés a kereseti kérelmek és az ellenkérelem rögzítése. Annak, hogy a törvényszék itt az „alapjogi jogsértés” kifejezést is megemlítette, a jogvita elbírálása szempontjából nincs jelentősége, mert ez nem azt jelenti, hogy a felperes keresetét nem az abban írt jogcímek figyelembevételével bírálta volna el.

[44] A felperes alaptalanul sérelmezte, hogy a törvényszék a „jogsértés idején hatálytalan jogszabályokat értékelte” a [102]-[274] bekezdésben írtak szerint. A perben a bíróságnak az alperes felelősségét, esetleges jogsértéseit kellett vizsgálnia a kereseti kérelmek alapján, márpedig az első bírósági eljárás 2014. július 18-án indult, azaz a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2014. március 15-i hatályba lépését követően, ezért az ügyben a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatályba lépésével összefüggő átmeneti- és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény (Ptké.) 54. §-a szerint a Ptk. szabályait kellett alkalmazni. Nem tévedett tehát az elsőfokú bíróság, amikor a Ptk. releváns szakaszait hívta fel indokolásában. Ugyanakkor helytállóan emelte ki azt, hogy az eljárásra az 1952. évi III. törvény szabályai voltak irányadóak. Annak, hogy a felperes az aranyékszereit 2014. március 15. előtt adta zálogba, azért nincs jelentősége, mert a bíróság elleni perben a bíróságnak nem a felperes és a takarékszövetkezet közötti jogviszonyt kellett elbírálni, ami egyébként a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény alkalmazását tette volna indokolttá.

[45] Az elsőfokú bíróság a vita elbírálásához szükséges iratokat beszerezte, azok figyelembevételével megalapozott tényállást állapított meg. Helytállóan hangsúlyozta azt, hogy az alperes kártérítési felelősségének megállapításához szükséges tényállási elemek: a jogellenesség, a kár, a kettő közötti okozati összefüggés és a felróhatóság. Ezek konjunktív feltételek, ami azt jelenti, hogy akárcsak egynek a hiánya is azt eredményezi, hogy a követelés alaptalan és a többi tényállási elem vizsgálata szükségtelen, indokolatlan, a bíróságnak a keresetet el kell utasítania. A felperes által konkrétan megjelölt orvosszakértői bizonyítás mellőzése azért nem volt jogszabálysértő, mert az az egészségkárosodás állított tényének bizonyítása körében bírt volna relevanciával, ám a jogellenesség hiánya miatt e bizonyítás fogyanatosítása felesleges lett volna.

[46] A felperes a fellebbezésében hivatkozott még arra, hogy az eljárás során számos „közokiratot” (az alapper egyes iratait) csatolt a beadványaihoz, illetve indítványozta az előzményi ügyek beszerzését az alperes jogellenes tevékenységének igazolása végett, ám ezt a törvényszék figyelmen kívül hagyta. E hivatkozás nem megalapozott, mert az elsőfokú

bíróság mind a polgári per, mind a büntetőeljárás iratait beszerezte, azokat az előtte folyó ügy irataihoz csatolta, azaz mindazok a „közokiratok” rendelkezésére állottak, melyekre a felperes hivatkozott. E bizonyítékokat figyelembe is vette, a Pp. 206. §-a szerint mérlegelte és ahogy határozatában rögzítette, nem állapított meg olyan kirívó jogalkalmazási tévedést az eljáró bíróságok terhére, mely az alperes kártérítési felelősségét megalapozta volna.

[47] Mindezeket meghaladóan az ítéltábla szükségesnek tartja hangsúlyozni, hogy a Pp. 2. §-a szerint a fél az alapvető jogait ért sérelemre hivatkozással sérelemdíjra tarthat igényt. A sérelemdíj fogalmát a Ptk. 2:52. §-a fogalmazza meg a személyiségi jogsértéssel összefüggésben. A szakasz (2) bekezdése értelmében a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges. A kártérítési felelősség szabályai szerint a károkozó – az egyéb feltételek fennállta esetén – akkor mentesülhet a felelősség alól, ha felróhatóságának hiányát igazolja. Bár arra helyesen hivatkozott fellebbezésében a felperes, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte személyiségi jogsértésből eredő igényként e kereseti kérelmét, de a fellebbezést ez se teszi alapossá, mert a keresetben ténylegesen megjelölt jog sem alapozza meg kérelmét. A felperes ugyanis a sérelemdíj iránti igényét mindvégig a Pp. 2. §-ára alapította, a büntetőeljárás esetében pedig a tisztességes és észszerű időn belüli eljáráshoz fűződő alapjogának megsértése miatt kért sérelemdíjat. A polgári eljárások tekintetében a Pp. felperes által hivatkozott 2. §-ának (1) bekezdése szerint a bíróságnak az a feladata, hogy – összhangban az 1. §-ban foglaltakkal – a feleknek a jogviták elbírálásához, a perek tisztességes lefolytatásához és észszerű időn belül történő befejezéséhez fűződő jogát érvényesítse. A (2) bekezdés kimondja, hogy a per befejezésének észszerű időtartama a jogvita tárgyát és természetét, valamint az eljárás lefolytatásának egyedi körülményeit is figyelembe véve határozható meg. Nem hivatkozhat a per észszerű időn belül történő befejezésének követelményére az a fél, aki magatartásával, illetve mulasztásával a per elhúzódásához maga is hozzájárult. A szakasz (3) bekezdése alapján az (1) bekezdésben foglaltak teljesítésének elmulasztása esetén a fél sérelemdíjra vagy a Ptk. hatályba lépését megelőző szöveg szerint méltányos elégtételt biztosító kártérítésre tarthat igényt, feltéve, hogy a sérelem a jogorvoslati eljárásban nem orvosolható. Erre tekintettel a jelen perben annak volt e körben elsődleges jelentősége, hogy a keresetben megjelölt polgári eljárás teljes időtartama meghaladja-e az ilyen típusú jogviták elbírálásához általában szükséges észszerű időtartamot, illetőleg voltak-e a perben olyan, az eljáró bíróság hibájából inaktív időszakok, melyek az eljárás időtartamát lényegesen megnövelték. Ennek megállapításához nem szükséges minden egyes eljárási cselekmény esetén külön-külön meghatározni azt, hogy minden eljárási határidőt napra pontosan betartott-e az eljáró bíróság és az egyes eljárási cselekményeknél esetleg kimutatható késedelmeket sem lehet mechanikusan összeadni, hanem összességében kell döntenie abban a kérdésben, hogy az eljárás időtartama elfogadható-e. Az adott esetben az eljárás tényleges időtartama nem tekinthető eltúlzottnak, a polgári eljárásban nem volt olyan inaktív időszak, mely az eljáró bíróságoknál felróható lett volna.

[48] Megjegyzi még az ítéltábla, hogy az eljárás észszerű időn belül történő befejezéséhez fűződő jog megsértése csak akkor minősülhetne személyiségi jogi sérelemnek, ha az eljáró bíróság kifejezetten az eljárás valamelyik résztvevőjének személyére tekintettel, személyiségének lényegét adó sajátosságok megsértése céljából nem fejezte volna be az eljárást észszerű időn belül.

[49] Az alperes eljárása során tehát a felperes a tisztességes eljáráshoz való jog tartalmát kitöltő úgynevezett részjogosítványai (a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás tisztességessége, a tárgyalás nyilvánosságának és a bírói döntés nyilvános kihirdetésének a követelménye, törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és pártatlanság

kívánalma, a fegyverek egyenlősége), jogorvoslathoz való joga nem sérült, így az alperes kárfelelőssége sem állapítható meg.

[50] A felperes hivatkozott az 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 84. § (1) bekezdés pontjaira is. E körben rögzíti az ítéltábla, hogy bírósági jogkörben eljárva személyiségi jogot sértő magatartás akkor valósul meg, ha a bíróság olyan jogszabályt alkalmaz tévesen, amely közvetlenül személyiségi jogot érint vagy a téves jogalkalmazás önmagában megvalósítja a személyiségi jogsértést. Egyéb téves jogalkalmazás abban az esetben valósít meg személyiségi jogsértést, ha az egyben a károsult személye elleni támadásként értékelendő (BDT 2016. évi 3575. sz. jogeset), ilyen azonban az adott ügyekben nem történt.

[51] Mindezekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[52] A fellebbezési eljárás során is pernyertes alperesnek költsége nem merült fel, ezért arról az ítéltáblának rendelkeznie nem kellett.

[53] A felperes személyes költségmentességére tekintettel a le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

[54] Az ítéltábla a Pp. 87. § (2) bekezdése alapján csupán megállapította, hogy a felperes pártfogó ügyvédjének díját az állam viseli.

[55] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján bírálta el tárgyaláson kívül.

Debrecen, 2021. október 14.

Dr. Veszprémy Zoltán s.k. a tanács elnöke, előadó bíró, Dr. Gárdosi Judit s.k. bíró, Dr. Pribula László s.k. bíró